

Zo eenvoudig is het niet

VLEESKUIKENVOER

Vleeskuikenvoer maken is nog niet zo gemakkelijk. “Een voer is zo goed als het beste resultaat dat een ondernemer ermee haalt”, is een uitspraak van adjunct-directeur Jan Minten van Brameco Zon. En de uitdaging wordt nog groter nu er vragen komen naar antibioticavrij mesten. Is dat mogelijk?

Foto: Twan Wiermans

Voer beslaat zo'n 60 procent van de totale kosten voor een vleeskuikenhouder. Goed voer is dus erg belangrijk. Zeker nu er minder met antibiotica bijgestuurd mag gaan worden, is goed voer nog belangrijker. Kan voer een (bijna) antibioticavrije opfok goed ondervangen? We vragen het Jan Dirk van der Klis (hoofd varkens- en pluimveeonderzoek) en Ellen van Eerden (onderzoeker pluimveevoeding) van Schothorst Feed Research in Lelystad,

MAKEN

Voer voor kuikens steekt nauw

De voerfabrikant heeft de keuze uit vele grondstoffen. Het is echter nog niet zo simpel om daaruit een goed voer voor vleeskuikens te maken.

Foto: Geesje Rotgers

Zompige bodem

Darmproblemen kunnen leiden tot natte mest en een zompige bodem. Deze foto toont een niet-optimale situatie.

Foto: Geesje Rotgers

adjunct-directeur Jan Minten en nutritionist Ad van de Ven bij Brameco Zon en productmanager vleespluimvee Patrick van Vugt van De Heus Voeders.

Het beste voer

“Goed voer maken en daarmee goede resultaten behalen is nog niet zo simpel. De behoefte van vleeskuikens, wat ze nodig hebben voor groei en onderhoud, verandert elke dag”, aldus Van Vugt. Ook bij Brameco Zon geeft Minten aan dat het niet eenvoudig is. “Een voer is zo goed als het beste resultaat dat ermee behaald wordt.” En het geheim van de smid vertellen de voermakers natuurlijk niet. Maar de verhouding tussen hoeveelheid en soort aminozuren en energie bepaalt de groei van het kuiken, zoveel is duidelijk. En natuurlijk geldt; hoe beter de vertering van de eiwitten, hoe groter de vleesaanzet. Van der Klis: “Een goede eiwitverteerbaarheid levert niet alleen aminozuren voor de groei, maar zorgt er

ook voor dat er zo min mogelijk voereiwit door darmbacteriën wordt afgebroken. Afbraak van eiwit door darmbacteriën stimuleert de groei van schadelijke bacteriën, waardoor de darmgezondheid wordt aangetast.” “Een goed voer heeft de juiste maalfijnheid, bevat kwalitatief goede grondstoffen, de goede nutriënten en wat wij noemen de nutribiotica, middelen die sturen op de balans tussen goede en kwade bacteriën in het darmstelsel, zoals zuren”, zegt Van Vugt. Volgens Minten bestaat het ideale vleeskuikenvoer uit een voerpakket dat 1) vanaf dag 1 beschermt tegen coccidiose en waarmee het kuiken weerstand opbouwt tegen coccidiose, 2) waarin alle nutriënten beschikbaar zijn voor het kuiken, 3) wat alles uit het kuiken haalt wat er genetisch in zit en 4) waarmee het dier de voerovergangen nauwelijks merkt. “Dat laatste betekent dat de verschillende voeders qua grondstoffen-

patroon en verschijningsvorm zoveel mogelijk gelijk moeten zijn.” De belangrijkste dingen waar nutritionist Ad van de Ven van Brameco Zon op let, zijn de grofheid van het voer, de nutriëntengehaltes (energie en eiwit) en de toevoegmiddelen, zoals etherische oliën en organische zuren. Verder vindt hij een goede afstemming van start-, groei- en afmestvoer belangrijk. “Een kuiken moet die overgang eigenlijk niet ervaren. Zo'n jong dier is daar erg gevoelig voor.” Dat is ook de reden dat in het voer voor jonge dieren zo lang mogelijk tarwe van de oude oogst wordt gebruikt en dat heel geleidelijk het percentage nieuwe oogst in het voer verhoogd wordt. Minten: “Doordat we wat kleiner zijn – Brameco Zon produceert 210.000 ton voer op jaarbasis – kunnen we dat doen.”

Voer voor antibioticavrije opfok

Darmproblemen zijn veruit het grootste probleem van vleeskuikenhouders op dit

Brandhakken

Een mestbrandplek op de hak van een drie weken oud vleeskuiken.
Oorzaak: te nat strooisel.

Foto: Geesje Rotgers

Beschadiging voetzolen

De voetzolen van hetzelfde kuiken als op de foto links. Ook hier heeft de natte mest de nodige schade aangericht.

Foto: Geesje Rotgers

moment, daarover zijn de heren en dame het eens. “En daardoor ontstaat natte mest, nat strooisel, kale plekken op de borst en beschadigingen aan de voetzool en hakken van de kuikens”, vult Van der Klis aan. Hij heeft berekend dat de kosten van darmproblemen voor de pluimveehouder kunnen oplopen tot 8 à 10 eurocent per kuiken, onder andere door een lagere groeisnelheid en een hogere voerconversie. Nu sturen veel ondernemers dit proces bij door antibiotica toe te dienen, maar omdat het gebruik daarvan teruggebracht moet worden, zijn andere oplossingen nodig. Een pluimveehouder kan proberen de gezondheid van het kuiken te beïnvloeden door met de tarwe/voerverhouding te sturen in het nutriëntengehalte van het voer. Van der Klis: “Door het gebruik van hele tarwe wordt de ontwikkeling van de spiermaag bevorderd en blijft het voer langer in de maag. Met optimalisatie van de maalbaarheid kan zo de voerconversie worden verbeterd.”

Maar het volledig antibioticavrij maken van de opfok van vleeskuikens en dan toch een goede darmgezondheid behouden, ligt ingewikkelder. Voor een opfok zonder antibiotica is het extra belangrijk om de microbiële groei in de darm te sturen. Hoe krijg je dat voor elkaar? Van der Klis: “In de eerste plaats is het beperken van de bacteriële afbraak van eiwit in de darm belangrijk, omdat daar

schadelijke stoffen bij vrijkomen zoals ammoniak en biogene aminen. Dat kan bijvoorbeeld door het gebruik van goed verteerbare eiwitbronnen. Daarnaast kan de bacteriegroei worden beperkt met behulp van middenlange ketenvetzuren (C10 en C12), die een antimicrobiële werking hebben.” Ook kan, in perioden waarin het kuiken kwetsbaar is, een ander type vet worden verstrekt. “De vetverteerbaarheid gaat namelijk als eerste onderuit in geval van darmstoornissen. Pluimveehouders zien bij darmstoornissen vaak kuikens met vettige mest”, aldus Van der Klis. Naast de verteerbaarheid speelt echter ook het aanbieden van de juiste nutriënten een rol. “Je wilt de microbiële groei in de eerste helft van de dunne darm zoveel mogelijk beperken, terwijl je in het einde van de darm een gezonde bacteriepopulatie wilt behouden omdat bacteriën daar een functie hebben bij het verteren of afbreken van het voer. Dus moet je zorgen dat de nutriënten die het kuiken nodig heeft, goed verteerbaar zijn en al in de eerste helft van de dunne darm worden opgenomen. De darm mag echter niet te snel leeg zijn, zodat ook de gezonde bacteriën aan het einde van de darm zich kunnen handhaven. “Toepassing van verschillende koolhydraatfracties kunnen hier een positieve bijdrage leveren”, vertelt Van der Klis. Bij Schothorst Feed Research wordt onderzoek gedaan naar

voerbestanddelen en toevoegmiddelen die de darmgezondheid en het herstel van kuikens bevorderen of de negatieve gevolgen van een verstoorde darmgezondheid voor het dier beperken. Hierbij wordt niet alleen de antibacteriële werking in het maag-darmkanaal onderzocht, maar ook de effecten van ontstekingsremmende voerbestanddelen. Van Eerden verwacht dat een juiste balans tussen beide zeker zal helpen bij het bevorderen van de darmgezondheid en het herstel na een darmstoornis.

En de pluimveehouder ...

Antibioticavrij opfokken is in theorie dus mogelijk. Rest de vraag of pluimveehouders daarmee uit de voeten kunnen. En juist daarover blijkt enige twijfel te bestaan bij de deskundigen. “Alle ketens in de hele sector zullen een bijdrage moeten gaan leveren”, vindt Van Vugt, “want het totale antibioticaverbruik reduceren is een nieuwe uitdaging voor de sector. Via voeding kunnen zekerheden ingebouwd worden waardoor opstart en weerstand verbeterd worden zodat algemene gezondheid gestimuleerd wordt.” “Het volledig antibioticavrij opfokken is niet voor iedereen weggelegd”, denkt Van der Klis. “Dat lukt alleen als alle omstandigheden optimaal zijn. Het vraagt extra vakmanschap van de pluimveehouder.” <